

Amsterdam, 1 februari 2022

Geachte heer Koeman (en leden van de expertgroep gezondheid),

Allereerst dank voor de gelegenheid die u bood aan de leden van de Klankbordgroep om op 19 januari een gedeelte van uw vergadering bij te wonen. De daarbij aanwezige leden van de Klankbordgroep hebben op 24 januari over hun indrukken en bevindingen in dat gesprek gerapporteerd in de bijeenkomst van de Klankbordgroep. In het gesprek dat daarop volgde kwamen zorgen naar voren en wensen over 'hoe verder' en gedachten over hoe de Klankbordgroep zelf daaraan kan bijdragen. Over die zorgen, wensen en onze eigen bijdrage daaraan gaat deze brief, ze eindigt met het voorstel om op korte termijn weer contact te hebben.

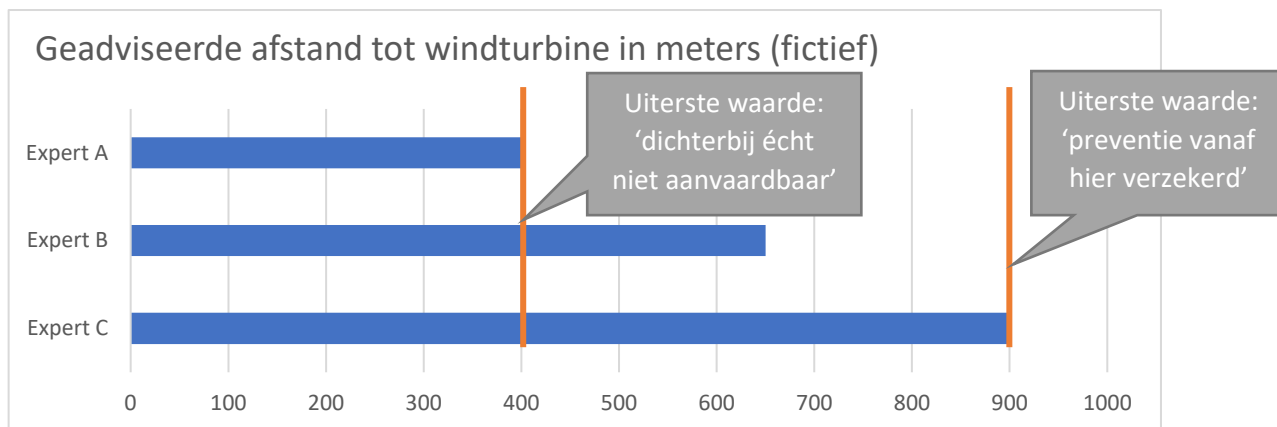
### **Onze zorgen**

Tijdens het overleg op 19 januari bleken er tussen de experts zeer sterk verschillende opvattingen te bestaan over windturbines en gezondheid, c.q. de kwaliteit van daarover verricht onderzoek. Het bestaan van die verschillende inzichten was natuurlijk geen verrassing - de expertgroep is om die reden samengesteld en moet ze juist in haar midden hebben. Wat ons wel zorgen baarde was de toon en felheid van de onderlinge discussie tussen leden van de expertgroep waardoor een feitelijke discussie, gebaseerd op wetenschappelijk onderbouwde argumenten, niet mogelijk bleek. Zo ook de bijbehorende lichaamshouding en het vervolgens voorsorteren van de voorzitter op een meerderheidsadvies. Dit alles heeft bij ons de indruk gewekt dat de expertgroep in deze samenstelling wellicht niet in staat zal zijn om tot een unaniem advies te komen.

In de klankbordgroep is over dit perspectief gesproken en over het effect dat een verdeeld advies van de Expertgroep kan hebben in de toch al gepolariseerde discussie in Amsterdam over de windturbines. Dat effect zal een versterking zijn van polarisatie en nieuw bewijs van de onmogelijkheid om elkaar te vinden op basis van gesprek en wetenschappelijk onderbouwde argumenten rondom gezondheid. De klankbordgroep - die óók verschillen in haar midden heeft - vindt zo'n uitkomst ongewenst en vindt dat de expertgroep een belangrijke rol heeft in het voorkomen van verdere polarisatie. We willen er daarom van uit kunnen gaan dat de expertgroep tot een unaniem advies komt. We vinden dat we ook zelf aan een betere uitkomst moeten kunnen bijdragen.

### **Onze wensen**

Het kan zijn dat ondanks goede gesprekken en redelijke argumenten tóch verschil van inzicht blijft bestaan over gezondheidskundige normen die in acht te nemen zijn bij het plaatsen van windturbines in Amsterdam. Het niet-eens-zijn echter kan op méér manieren en een respectvol 'agree to disagree' zou al een grote verbetering betekenen in de discussie over windturbines in onze stad. In het advies van de expertgroep zou dat, bijvoorbeeld, kunnen blijken door het gezamenlijk aangeven van een bandbreedte: we zijn het eens over wat er zéker en bewezen veilig is, we zijn het ook eens over wat zeker en bewezen onveilig is - daartussenin verschillen we van mening en we leggen ook uit waarom. In onderstaand (fictief) plaatje een illustratie (nog zonder uitleg van het 'waarom'):



Bovenstaand voorbeeld is fictief - we weten zelfs niet eens of u uw advies in termen van afstanden in meters zult gaan formuleren - maar het gaat om de manier van tot conclusies komen en manier van adviseren. Wij denken dat een aantal aanknopingspunten voorhanden zijn om tot zo'n niet-polariserende werkwijze te komen, twee ervan werden genoemd vanuit uw expertgroep tijdens de bijeenkomst op 19 januari:

1. De gedachte, door de voorzitter geuit, om het advies niet alleen te richten op het aangeven van algemene normen, maar ook op de toepassing van normen in de Amsterdamse praktijk: welke afweging is in Amsterdam belangrijk als keuzes mogelijk zijn bij de plaatsing van windturbines?
2. De gedachte, door een lid geuit, om het advies niet te richten op aanbevelingen voor normen, maar op het in beeld brengen van (door onderzoek geschraagde) te verwachten effecten.

Beide punten zijn terug te vinden in het verslag van de bijeenkomst op 19 januari.

Een derde aanknopingspunt voor een niet-polariserend advies kan liggen in een recentelijk uitgebracht bericht van de stedelijke klankbordgroep, waarin vóór- en tegenstanders van gemeentelijke plannen het eens werden over:

3. De gedachte, dat windturbines vooral dáár moeten worden geplaatst waar de overlast voor en schade aan mens en natuur (binnen de Amsterdamse context) maximaal wordt beperkt.

### Onze bijdrage

Wij zijn bereid met u in kaart te brengen welk advies aan de gemeente passend is vanuit de hier genoemde punten. Onze bijdrage kan bestaan uit:

- het focussen en bundelen van de meer dan 120 vragen (er zullen er zelfs nog bijkomen). We vinden het - nog steeds - onze taak om als klankbord voor uw werk alle vragen en zorgen van Amsterdammers te adresseren;
- pleidooi bij de gemeente om voldoende tijd & middelen hiervoor ter beschikking te stellen;
- meedenken: niet alleen op basis van rapportage halverwege, maar ook door tussentijds voor uw expertgroep al geheel (of afzonderlijke leden) als gesprekspartner te dienen ten behoeve van het aanscherpen van het advies, de vragen en het verhelderen van daarop mogelijke antwoorden.

Tot slot: wij begonnen deze brief met het aangeven van zorgen, ook op basis van wat naar voren kwam tijdens de bespreking op 19 januari. Wat ons betreft hoort deze signalering bij ons werk als klankbordgroep. We hopen met deze brief ook een aanzet te geven voor hoe vanaf hier verder te

gaan. We zouden het op prijs stellen om hierover met u te overleggen, zo mogelijk op korte termijn zodat we ons werk erop kunnen afstemmen,

Hoogachtend,

De klankbordgroep Gezondheid